

Gränslös storregion tar inte hänsyn till kulturella identiteter

Nu börjar regionaliseringen ta form i södra Sverige. Den 9 juni 2011 togs beslutet i Region Skånes regionfullmäktige att inleda processen mot en sammanslagning av Region Skåne och landstinget i Kronobergs län. Sammanslagningen skall - sades det - vara klar 2019.

Tidigare - i april/maj samma år - kom (M) och (S) i Skåne ut med partiernas beslut att stödja en sammanslagning. Tillammans utgör dessa två partier nästan 64 % av platserna i regionfullmäktige. Förhållandet i Riksdagen är likartad. Detta gör gör eventuell opposition till beslutet i praktiken fruktlöst.

En undersökning (YouGov) visade att det bara var 20 % av de tillfrågade som gillade projektet och hälften (50 %) kände inte ens till förslaget. Detta är ett svagt stöd för ett projekt som om det genomförs kommer att förändra samhället på ett dramatiskt sätt i de berörda regionerna.

I december 2011 togs besluten i Blekinge och Kalmar läns landsting om att - tillsammans med Kronoberg och Skåne - bilda en storregion. Skåne och Blekinge kommer alltså, om de stora politiska partierna får som de vill, att slås ihop med två tredjedelar av Småland.

Projektet att regionalisera Sverige startade inför EU-beslutet 1995. Syftet var att anpassa Sverige till EU:s regionalpolitiska upplägg - ett långdraget projekt som nu börjar ta form. Processen har varit präglad av en bristande öppenhet i frågan samt att undvika kopplingar både till EU-kraven och till regionala kulturhistoriska realiteter. Man ser enbart på statens och den offentliga sektorns behov och önskemål.

En helt avgörande fråga för den förestående regionaliseringen av Sverige måste vara: Har kulturell identitet ett värde som bör bevaras och utvecklas? Finns det ett värde i att t.ex. låta smålänningar vara smålänningar även i framtiden? Många politiker och offentliga tjänstemän i Sverige verkar tycka att detta helt kan bortses ifrån.

Under alla år som jag följt regionaliseringsprocessen i Sverige har historiska gränser eller kulturell identitet sällan eller aldrig använts som argument för de förslag till nya regioner som passerat i massmedia, böcker, utredningar eller andra skrifter.

Kanske har detta sin förklaring i svenska statens ansträngningar under flera århundranden att nivellera bort det kulturhistoriska och organiska regionmönster som funnits i Sverige sedan urminnes tider - Svealand, Östergötland, Västergötland, Småland, Skåneland, Bohuslän, Gotland, Jämtland/Härjedalen, Norrland (Sameland).

Detta har varit särskilt märkbart i de gamla sydliga provinserna Skåne, Halland och Blekinge. Denna region har under åren förlorat mycket av dess historiska samhörighet. Till och med provinsen Skåne delades på diagonalen i två separata administrativa län som, fram till 1997 när den togs bort, orsakat en mental splittring som Skåne fortfarande i viss mån känner av. Syftet har naturligtvis varit statligt nationsbyggande.

I stället för att ta med kulturell identitet, historiska gränser och ett redan existerande regionmönster som kriterier för en regionalisering har den svenska staten påbörjat processen att skapa nya regioner i landet - enbart baserat på den offentliga sektorns behov och önskemål.

Göran Hansson
2012-01-23